

**UNIWERSALIZM PRAW CZŁOWIEKA
A RELATYWIZM KULTUROWY**

Anna Śliz • Karol Chrobak

UNIWERSALIZM PRAW CZŁOWIEKA A RELATYWIZM KULTUROWY

Studium wyobraźni wielokulturowej

Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR
Warszawa 2025

Recenzje:

prof. dr hab. Krzysztof Frysztański

prof. dr hab. Cezary Obracht-Prondzyński

Redakcja i korekta: Dorota Kassjanowicz

Projekt okładki: Katarzyna Juras

Wydanie publikacji zostało dofinansowane przez Szkołę Główną Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie.

Copyright © 2025 by Wydawnictwo Naukowe Scholar Spółka z o.o., Warszawa

ISBN 978-83-68091-13-7

Wydawnictwo Naukowe Scholar Spółka z o.o.

ul. Oboźna 1, 00-340 Warszawa

tel./fax 22 692 41 18; 22 826 59 21; 22 828 93 91

dział handlowy: jak wyżej, w. 108

e-mail: info@scholar.com.pl

www.scholar.com.pl

Wydanie pierwsze

Skład i łamanie: Dariusz Piskulak

Wydrukowano w Polsce.

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	7
Rozdział I. Kulturowe źródła uniwersalizmu praw człowieka. Próba rysu historycznego	17
Religijne źródła politycznej idei praw człowieka	18
Pojęcie natury jako źródło praw człowieka	22
„Dziki” – mityczny kontrapunkt dla praw człowieka	27
Filozoficzny sens praw człowieka	32
Idea równości podmiotów	35
Idea autonomii podmiotu	38
Idea podmiotu współczującego	42
Literacko-artystyczny wymiar praw człowieka	45
Polityczne urzeczywistnienie idei praw człowieka	50
Prawo karne	54
Równouprawnienie kobiet	57
Zniesienie niewolnictwa	60
Prawa człowieka jako prawo międzynarodowe	65
Minimalistyczna wizja praw człowieka	70
Deliberatywny wymiar praw człowieka	72
Prawa człowieka w kontekście wielokulturowości	75

Rozdział II. Wolność i równość w kontekście	
wielokulturowości	89
Uniwersalizm relatywistyczny	91
Rozumienie uniwersalizmu	92
Pojęcie człowieka	96
Rozumienie relatywizmu	102
Relatywizm kulturowy	108
Spółeczny wymiar wyobraźni	117
Wyobrażenia socjologiczna	122
Moralność a obyczajowość	124
Konsekwencje dla polityki wielokulturowości	141
 Rozdział III. Wielokulturowość i przestrzenie społeczne	151
Wielokulturowość: rozumienie terminu i ramy analizy	151
Multikulturalizm: polityka wobec wielokulturowości	159
Założenia polityki multikulturalizmu	164
Demokracja liberalna i multikulturalizm	174
Różne odcienie multikulturalizmu	180
Multikulturalizm i neutralność kulturowa	184
Postawy wobec multikulturalizmu	192
Społeczeństwo wielokulturowe: próba rozumienia	196
Kanada: wyzwania społeczeństwa wielokulturowego	205
 Refleksje na zakończenie	221
 Bibliografia	225